

DEBRECENI POLGÁR

POLITIKAI-NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

1 hónapra . . . 1-40 P
Négyre . . . 4- P
Félévre . . . 8- P
Egész évre . . . 16- P
Videki havi előfizetés 2 P
A gútlában 1 óra 4- P

Egyes szám ára 6 fillér

FŐSZERKESZTŐ: HEGYMEGI KISS PÁL ORSZÁGGY. KÉPVISELŐ

A hajdusági gazda nem hitlerista

Az új kisgazdamozgalom, mely a nagyszerű békési, majd debreceni nagygyűlésen megmutatta oroszlánckörmeit. Székesfehérváron új etappe-jához érkezett. Előrelátható volt, hogy a földmives osztály, amelyet az utóbbi nyomoruságos gazdasági évek s a tulajdonosi társaságok juttatott, megmozdul s keresni fogja egymással az összeköttetést, bármilyen politikai párthoz vagy árnyalathoz tartozzon is. Nem is lehet közömbös senki előtt sem, aki józan ítélőképességgel rendelkezik s a magyar jövőért aggódik mezőgazdaságunk mostoha sorsa. Vajjon nem szárad el az a fa s hozhat-e gyümölcsöt, melynek gyökerét férges rágják? Vigyázzunk, mert ha roskadozó mezőgazdaságunk, mely gigászi erővel küzd létéért és fenmaradásáért, összeomlik, — maga alá temet kivétel nélkül mindenkit, nemesak a mezőgazdasággal összefüggő ipart s kereskedelmet (mely így is érzi a mezőgazdasági válságot), de a tisztviselő osztályt is.

Bár örvendetes, hogy az ellenzéki kisgazdamozgalom, mint a megindult lavina, nőttön nő, mégis kénytelenek vagyunk szavunkat felemelni s tiltakozni minden olyan disszonáns hang ellen, — mely ezt a szervezkedést igazi medréből kiakarja zökkeníteni.

Mi és általában a Tiszántul jó része, a debreceni határozat alapján állunk. Követeljük a hitbizományok eltörlését s helyes telepítési politikát. Mi kenyeret akarunk a dolgozó magyar nép számára adni s nem akarjuk, hogy lelki ismeretlen uszítók saját önző politikai céljaikra felhasználják ezt a tömeget, melynek lelkétől s gondolkodásmódjától minden szélsőség távol áll. Mi kiakarjuk szabaddítani a kartellek fojtó öleléséből az országot. Harcolunk a túlméretezett adminisztráció és a bürokrácia tultengése ellen, de az egyesülésben rejlő hatalmas erőt csak úgy lehet érvényesíteni, ha abból minden robbanékony anyagot ki-dobunk.

A székesfehérvári gyűlésen felszólalt többek közt Kálmán Ferenc Hajdúböszörményi kisgazda is, ki Debrecenben kijelentette, hogy nem Kossuthra, hanem Hitlerre van szükség, talán kissé reménytelen volt tisztelt barátunk midőn a tiszántuli hajdu gazdák nevében beszélt, mert ő legfentebb maga s a vele hasonló gondolkodású bősörményi társai nevében be-

Az aggregényadó bevezetését indítványozták ma a parlamentben

A parlament mai ülését délelőtt tíz órakor nyitotta meg Almásy László elnök.

Napirend előtt Vági Albert olvasta fel v. Görgey István, Titkos István és Moyzes János mandátumának igazolását.

Ezután a takarékosági javaslat folytatolagos tárgyalása következett.

Báró Kray István hangsúlyozta, hogy Magyarországon a legnagyobb takarékoságra van szükség. Nem helyeselheti azoknak a tisztviselőknek az illetményredukcióját, akik a háború óta sorozatos áldozatokat hoztak Magyarországnak.

Két új adó német bevezetését tartja szükségesnek. Az indokolatlanul magas házbérvédelmek és az aggregények megadóztatását.

Javaslatát szerint minden harminc éven felüli férfit prog-

ressziv alapon kellene megadóztatni, jövedelméhez és állásához mérten.

Helyesli a tisztviselők tíz százalékos létszámcsökkentését, amit a kormány 6 éven át szándékozik keresztül vinni az ugynevezett kihalási rendszerrel.

A képviselői tiszteletdíjakat nem tartja olyan magasaknak, — hogy azok csökkentését szükségesnek látná, de ezzel szemben olyan javaslat kidolgozását ajánlja, — amely szerint állásban levő aktív tisztviselő ne lehessen képviselő, mert a képviselői hivatás feltételezi a teljes anyagi és erkölcsi függetlenséget.

Báró Kray szerint meg kellene tiltani a képviselőknek azt is, — hogy akár állami, akár városi, — vagy magánvállalatoknál igazgatósági, vagy felügyelő bizottsági tagságot vállaljanak.

A legfelsőbb haditörvényszék Ambrus Zoltán halálos ítéletét helybenhagyta

Ismeretes az olvasóközönség előtt Ambrus István esendőrör-mester rablógyilkossága, aki ez év február 28-án agyonverte Bodnós Ilona és Irma postamester-nőket s a posta pénztárából 1774 pengőt elrabolt.

A haditörvényszék kötéltálatlani halálra ítélte a rablógyilkos esendőrt, akinek ítéletét a legfelsőbb haditörvényszék is helybenhagyta.

A védő kegyelmi kérvényt adott be, mire a törvényszék kegyelmi tanácsa alakult át.

Mészáros bárdal leütötte a feleségét

Budapestről jelentik: Molnár Lajos, Zita telepi napszámos hosszú ideje óta állandó civakodások között élt feleségével.

Ma délelőtt ismét összeszólkoztak valamiből kifolyólag a há-

zastársak és Molnár ültelgelni kezdte az asszonyt.

Az asszony nagy nehezen kiszabadította magát férje kezéből és menekülni akarva, szaladni kezdett, mire a férj felkapta a keze-

szelhet, de a tiszántul nevében semmi esetre sem. Mi nem kérünk pucosokból. Helyt állunk, ha megmozdul az utca, de helyt állunk akkor is, ha ez a megmozdulás a szélső jobboldali irányból jön. — Kossuth nevét pedig minden magyar ember csak áhitattal vegye a szájára.

A magyar gazdatársadalmat nem szélsőséges jelszavakkal, fele-

kezeti széthuzással, hanem céltudatos agrár politikával lehet megmenteni. A magyar falu kitermi a maga vezető embereit s nincs szükség pesti ugratókra s az egyéb hasonzorú műkisgazdákra. Ha ez a nagy megmozdulás a csökevényeket és a fattyuhajtásokat lerázza magáról, kitűzött célját el is fogja érni.

Jámbor Ferenc.

ügyében eső mézáros bárdot és az asszony után dobta.

A bárd talált és Molnár né vées fejével bukott a földre.

Súlyos állapotban kórházba szállították, a brutális férjet pedig előállították a rendőrségre.

Képviselőnek lép fel az új külügyminiszter

Gróf Károlyi Mihály, mint koronaőr, tagja volt a felsőháznak. Koronaári méltóságáról való lemondásával felsőházi tagsága is megszűnt.

Illetékes helyen azt az információt adták budapesti tudósítónak, hogy gróf Károlyi képviselői mandátumot akar szerezni.

E hó 19-én kezdődik a Ház karácsonyi vakációja

Budapestről jelentik: A takarékosági javaslat tárgyalásának általános vitája előreláthatólag a mai nap folyamán véget ér. — A részletes vita legfeljebb 2 napot vesz igénybe, úgy, hogy három ülésnap után a takarékosági javaslat le lesz tárgyalva.

A parlament karácsonyi szünete, mint beavatott helyeken mondták, december 19-én kezdődik és január 16-ig fog tartani.

Szünetelt a villamosforgalom a Kossuth utcán

Ma reggel 7 órakor, a forgalom megindulása után, első ízben tért vissza a Kossuth-utcai villamos az induló állomásra felé.

Mikor a Csokonai Színház, elé ért, a Kölesöngélyező épülete előtt levő felsővezetési keresztbiztosíték kigyuladt és fellobbanó kékes lánggal elégett.

A villamos, az áramkör megszakadása miatt, tovább menni nem tudott.

Szerelők jöttek a helyszínre, — akik egy órai munkával pótolták a biztosító vezetőket, visszaállítva az áramkör helyességét, lehetővé tették a forgalom további rendes menetét.

Kisgazda mozgalom

Budapestről jelentik: Tegnap este Gaál Gaszton hosszasan tárgyalt Csizmadia András kisgazda képviselővel az egységes gazdasági blokk megteremtése érdekében. A tárgyalások nem vezettek eredményre. Ma délelőtt a legitimistákkal tárgyalt ugyanezen ügyben

Legújabb főzsdejelentés

A forgalom szünetelt. Buza ára 25 fillérrel esett.

HIREK MINDENFELŐL

Luttenberger Ernő író, Munkáskórusok című verses kötetéért 10 hónapi börtönre ítélték.

Gróf Eszterházy Jánosné ellen esődöt rendeltek el.

Haberlin lett Sváje szövetségi elnöke.

Nagyarányu leánykereskedő szervezetet lepleztek le Londonban.

Ön is jól vásárol!

KONTSEK Divatáruházában.

Az angol bűnügyi muzeumból eltávolították a német Zeppelinek maradványait.

A Párisi Magyar Egyesület ünnepélyt rendezett Rákosi Szidi tiszteletére.

Vizisiklókat esempészték be a horogkeresztesek a Remarque film előadására.

Hangverseny az Inségakció javára

Tegnap este tartották meg az inségakció javára első hangversenyt az Arany Bika nagytermében. A hangversenyen a zenetanárai és növendékei működtek közre. Igen szép volt Volkman: Zongoratriója, amelyet dr. Dorkó Jenőné, Buza G. és Eisler M. adtak elő, kifogástalanul.

Höchl Margit négy darabot adott elő, tőle megszokott teljes precizitással. Ezután Goltermann A-moll gordonkaversenyét adta elő Eisler M., jó technikával, de a nagy teremhez gyenge tónussal. Nagyon hatásos volt Hoór-Lampis Erzsébet száma, aki Mendelssohn Koncertáriáját enekelte. — Csanak Mária és Buza G. nagy kőszültségről tettek tanúságot Bach Versenyművének előadásával.

A műsor befejező száma Schubert VI. szimfóniája volt, amelyet a zeneiskolai zenekar adott elő Forrai I. vezénylete mellett.

A hangverseny vidéki nivón felül állott, úgy, hogy a debreceni zenekedvelő közönség legközelebb nagyobb számmal is ellátogathat, mint mostan.

Ki olcsón akar vásárolni, keresse fel

Piac-u. 2, kalapüzletet,
5 pengőtől 7-ig a legszebb bársony és filz modell kalapok kaphatók.
Schimmer Mórné, Piac-u. 2.

Legkedvesebb karácsonyi ajándék a magyar

„Csepel” varrógép

Főlerakat Hajdumegyére

Molnár Testvérek

műszerészeknél

Kedvező fizetési feltételek. — Állandó himző és varrótanfolyam. Telefon 7-27

A párisi magyar egyesület köszönete a magyar könyvekért

Párizs, 1930 december 5.

Méltóságos

HEGYMEGI KISS PÁL
v. államtitkár,
országgyűlési képviselő urnak

Budapest.

Méltóságos Uram,

Binder Károly m. kir. Konzul urhoz intézett nagybecsű soraiból örömmel szereztünk tudomást arról, hogy Méltóságod közbenjárására a képviselőház könyvtára a magyar szépirodalmi műveket el-

küldi Egyesületünk könyvtára számára.

Amidőn az értékes ajándékért a szövetségünkben tömörült franciaországi magyar egyesületek nevében mély hálával köszönetet mondunk, kérjük Méltóságodat, hogy kolóniánk iránti kitüntető érdeklődését a jövőben is megtartani méltóztassék.

Fogadja Méltóságod őszinte nagyrabecsülésem és tiszteletem nyilvánítását.

A Párisi Magyar Egyesület
üv.-alelnöke.

A cseh népszámlálás dzsungeljéből

Prága, dec. 12. A Prágai Magyar Hírlap érdekes eseteket közöl a cseh népszámlálással kapcsolatban.

A vágsellyei járás népszámláló biztosa Petri Lajost, aki határozottan kijelentette, hogy ő magyar, beidéztette a járási hivatalba, ahol megfenyegette, hogy ha megmarad a kijelentése mellett, elbocsájtatja az állásából. „Aki magyar — mondta — és magyar is akar lenni, az menjen a Dunán-

tulra.”

Hueskó János gazdálkodót, feleségét és családját a számláló biztos tótoknak nyilvánította. — Amikor Hueskók ez ellen felelőbezással éltek, a biztos eljárását azzal indokolta meg, hogy

a gyermekek től iskolába járnak, tehát nem lehetnek magyarok.

Végül az egész családot kiküldötte a hivatalából.

Az orosz parasztlak fellázadtak

London, dec. 12. A Morning Post rigai jelentései szerint állandóan erősödnek a parasztlak kommunistaelles megmozdulásai.

Rechiza város mellett a parasztlak elhúrozták a rekvirált gabonaszállítványt, amelynek kíséretét felkoncolták.

Krupa faluban megtámadták és puskatűzzel megfutamodásra is kényszerítettek egy szovjet-különítményt. Ugyanígy a szovjet által

kinevezett állomásfőnököt agyonlőtték.

A cseka vérbe akarja fullasztani a parasztlak megmozdulását. — A lázadó falvakat és városokat gépfegyver és tüzérségi tüzzel elpusztították és felgyújtották. A városok lakói az erdőbe menekültek. Egyik menekülő csapat felgyújtotta Horoskino-ban a nagy állami gabonaraktárt.

A súlyos közterhek veszélyeztetik a csizmadia-ipart

Évtizedek óta a debreceni csizmadia iparosság tulajdonát képezi a Csapó-utca 17. számú ház, az úgynevezett „Csizmadiszín”.

A régi Céhrendszer régen szétszóródott. Egyetlen iparág van ma az egész Magyarországon, — amelynek jelenlegi debreceni összetartása még a céhrendszerből nőtt ki — és ez a tisztas csizmadia ipar.

Hogyha azt az okot keressük, amely ezt az ősrégi iparágat, még a jelen súlyos állapotokban is összetartotta, kétségtelenül meg kell állapítanunk, hogy ez az erő éppen a fentemlített ingatlan, a szín, vagy ahogy 1925 óta nevezik, a Csizmadia Áruessarnok volt.

Egészen a mai napig. Mert ma az a helyzet, hogy az eddig évenként fizetett tízezer pengő házádon kívül, most négy évre vissza menőleg 18 ezer pengő újabb adóval terheltek meg a csizmadia iparosságot, társulati adó címen.

Bár az összes többi Szövetkezetek és Társulatok szintén fizetik ezt az adót, mégis meg kell álla-

pítanunk, hogy az 1925-ben ötven éves jubileumát megüli és ettől az időponttól újraalakult Csizmadia Áruessarnok Szövetkezet a többi szövetkezetekkel nem azonosítható. Nem azonosítható pedig azért, mert a szövetkezet, mint ilyen, nem dolgozik haszonra s csupán arra szorítkozik, hogy tagjainak, 270 helyi iparosnak a hetenkénti firkodás helyett fedett áruessarnokot biztosítson.

Önként adódik tehát, hogy ez a szövetkezet nem mint szövetkezet, hanem mint háztulajdonos, bírálható el s mint ilyennek, nem egészen indokolt az újabb 18.000 pengős megterhelés.

De vannak egyéb bajok is. A tervbevevett „csizmadia” már megjelenése előtt jelentékeny károkat okozott az iparosságnak. — Anélkül is gyenge a piac és a közönség vásárlóképesége, de most az a pár vevőszándéku ember is vár — a bolettára.

Az 1931-ik évre 2—500 százalékkal emelték a segédeket tartó csizmadiamesterek forgalmi adóját.

Egy iparos, aki a háboruban olyan súlyos betegséget szerzett, hogy kénytelen segéderőt alkalmazni, vajjon helyes és igazságos kules szerint fizet-e az eddigi forgalmi adójának az ötszörösét?

A forgalmi adó ezen újabb emelésének hatása alatt több iparos elhatározta, hogy alkalmazottjait, vagy alkalmazottjait elbocsájtja, mert képtelen az újabb terheket viselni.

Munkatársunk érdeklődött ez irányban is a csizmadiaiparosság elnökénél és alelnökénél, akiknek válaszából megállapítható, hogy 60—80 újabb munkanélkülit fog szülni a forgalmi adó mostani vajudása.

Kérdezzük az illetékesektől, — vajjon nem volna-e jó komoly mérlegelés tárgyává tenni a fentieket?

Még hirdetésben is szolid

KONTSEK Divatáruháza.

Einstein professzor Newyorkba érkezett

Newyork, dec. 12. Einstein professzor tegnap a „Helgoland” gőzszon Newyorkba érkezett. Megérkezésekor az újságírók tömege rohmozta meg a professzort, aki hol komolyan, hol tréfásan felelt a feltett kérdésekre.

Einstein fogadtatását a rádió is továbbította, akinek válaszoló üdvözlő beszédét felesége tolmácsolta angol nyelven.

Feltétlenül jól vásárol

KONTSEK Divatáruházában.

1408-14—1930. ghszám.

Versenytergyszerési hirdetés

A debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem gazdasági hivatala nyilvános versenytergyszerési hirdet az egyetem részére 1930 január 1.—június 30 ig szükséges szén szállításért.

Ajánlatok a „Debreceni m. kir. tudományegyetem gazdasági hivatalához” legkésőbb 1930 december 29-én d. e. 10 óráig nyújtandók be.

Részletes felvilágosítással és a szükséges nyomtatványokkal készséggel szolgál a gazdasági hivatal. Debrecen, 1930 december 5.

Dr. Balogh Gyula sk.
egyetemi gazdasági hiv.
igazgató.

Szombaton és vasárnap:

Mámor és bűn

(NEW-YORK EJJEL.)

Philipp Dunning és Georg Abbott „Broadway” c. drámájának hangosfilmváltozata, 12 felvonásban.

Főszereplők: Glenn Tryon, — Evelyn Brent és Myrna Kennedy. Előadások szombaton 6 és 8 órakor. Vasárnap d. e. 11 órakor ifjúsági előadás. Délután 3, 5, 7 és 9 órakor rendez előadások.

Revolveres merénylet Bessenyöd községben egy táncmulatságon

Bessenyödről jelentik: Puskás Elek bessenyödi fölmives egy táncmulatságon összeesett G. Puskás Gábor nyiregyházi lakossal, aki arculütötte a gyengébb fizikumú ellenfelét.

Puskás Elek az inzultus után haza futott, revolvért vett elő, — megleste G. Puskás Gábort és hátulról a vállába löött.

A revolveres merénylet letartóztatták. G. Puskás Gábor állapota súlyos, de nem életveszélyes.

Jóáru legolcsóbb! KONTSEK Divatruházában

Leszállítják a németek a postatarifát

Berlin, dec. 11. A német birodalmi posta elhatározta, hogy esat lakozva a kormány árletörési akciójához, leszállítja a postatarifát. Különösen a csomagszállítási díjakat és a távbeszélő-távíró tarifát szállítják le jelentékeny százalékkal.

Megindult az autóbusz- járat Debrecen és Hajdu- szoboszló között

A Helyivásut engedélyt kapott egy Debrecen—Hajduszoboszló között autóbuszjárat lebonyolítására. Az ut műszakrendőri bejárása f. hó 12-én, pénteken délelőtt lesz.

A bizottság tagjai pénteken délelőtt 10 órakor a rendőrségi palota előtt gyülekeznek s onnan indulnak Hajduszoboszlóra, ahol a Helyivásut figyelmes igazgatósága ebédre látja vendégül őket.

Hogyan mondatták le a magyar főurak Károly királyt

A Mai Napban érdekes közlemény jelent meg arról, hogy a magyar főurak, akik most mint erős legítimisták szerepelnek, — 1918-ban hogyan mondatták le IV. Károly királyt.

A közleményt, tekintettel érdekességére, közreadjuk:

Két év se telt el, amikor november első felének egyik délutánján báró Rudnyánszky József, a főrendiház háznagya az elnök nevében néhány főrendet igen fontos ügyben kéretett. Erre a tanácskozássra eljött báró Wlassics Gyula, herceg Eszterházy Miklós, gróf Csekonics Endre, gróf Csekonics Sándor, gróf Dessewffy Emil, báró Rudnyánszky József és gróf Széchenyi Emil.

Arról volt szó, hogy az uralkodót rá kell venni a lemondásra, — illetőleg arra, hogy vonuljon vissza, ne vegyen részt az ország ügyeinek intézésében, hiszen az a helyzet Magyarországon, hogy a köztársaságot rövidesen kikiáltják.

De ki mondja meg ezt a királynak? Kik menjenek hozzá ezzel a küldetéssel? Hiszen ez jelenti az igazi forradalmat!

Elsőnek, hogy a felséget felkeresi és értesíti az eseményekről, herceg Eszterházy Miklós jelentkezett. Erre követte példáját gróf Széchenyi Emil, aztán az országbíró fia: gróf Dessewffy Emil és

báró Wlassics Gyula elnök.

Másnap már Eckartsauban voltak.

Az első kocsin herceg Eszterházy és báró Wlassics érkeztek, azután egy óra múlva gróf Széchenyi és gróf Dessewffy.

A látogatókat gróf Hunyady József főrdvarmester fogadta.

A főrdvarmester szobájában tárgyalták és szövegezték meg azt az okiratot, amellyel báró Wlassics Gyula tizenkét órakor a király előtt megjelent.

Az okirat a következő volt:

„Trónralépésem óta mindig arra törekedtem, hogy népeimet minél előbb a háború borzalmaiktól megszabadítsam, amely háború keletkezésében semmi részem nem volt.

Nem akarom, hogy személyem akadályul szolgáljon a magyar nemzeti fejlődésnek, mely iránt változatlan szeretettel vagyok áthatva.

Ennélfogva minden résztvevőtől az állami ügyek vitelében lemondok és már eleve elismerem azt a döntést, mellyel Magyarország jövődó államformáját megállapítja.

Kelt Eckartsau, 1918 november 14.”

A király megdöbben, amikor a főrendiház elnöke tájékoztatta és átnyújtotta az okirat fogalmazva-

nyát. Különös, hogy éppen a törvényhozó testület felső házában a tagjai azok, akik nem állanak melléje a legválságosabb napokban, hanem kéréseiket, ridegen lemondatták.

Kétszer is elolvasta a lemondó fogalmazványt és azzal védekezett, hogy ez az irat ellentétben van a magyar alkotmánnyal és ő trónját nem hagyhatja el.

A hosszas vita után herceg Eszterházy Miklóst kérte. Ugy látszik, a hercegen valami reménysége volt. De ezúttal a herceg a nemzeti akaratot hangoztatva, az irat aláírását javasolta.

A király az utolsó szakaszt kihuzta és olyan módosításra hívta föl a herceget, hogy ne kelljen lemondania. Szerinte lemondás nélkül is egyidőre visszavonulhat az ország ügyeinek vezetésétől.

— A nemzeti akarat ellen semmit sem tehetünk, felség — mondotta Eszterházy.

Azután gróf Széchenyi Emil, majd gróf Dessewffy Emil járult a király elé. Ők is csak azt tanácsolták, amit már az előbb hallott a király.

Délután öt óra lett, amikor azal jön gróf Hunyady József, — hogy a felség mind a négy főrendet kérti.

A király kezében tartotta a papírost s kijelentette a főrendek előtt, hogy előterjesztésüket elfogadja és a lemondó nyilatkozatot aláírja. Néhány percig tartott ez a kihallgatás.

Aztán árkuspapírosért szaladtak. Írógép nem volt. Akinek a legjobb írása van, az másolja le a nevezetes okiratot. Gróf Széchenyi Emil írása volt a legelfogadhatóbb. Ő másolta le két példányban a lemondó okmányt.

Megint együtt mentek a király elé. Most még gyorsabban ment minden. A királyt nem kellett biztatni, nyugodtan írta az okirat alá: Károly.

A főrendek elbucsztak, siettek

*A gyermek gyenge bőrére,
érzékeny bőrű felnőtteknek
Köfex Gyermekszappan 90 fillér*

REGÉNY

Az Ördögárok réme

Drámai jelenetek Budapest krónikájából

I. rész: Az elátkozott leány

Minden jog fentartva.

(30)

A rablóvezér ezután föleskette híveit, akik szörnyű fogadkozásokkal és fejükre idézőndő átkokkal fogadták, hogy parancsait hűséggel teljesíteni fogják.

Csak most ült le Jóska egy faasztalhoz, amely mellett az ivóban összesen található két szék állott.

Ezeket a nászpár tiszteletére készítették ide.

A szép Ilka nagy fatálcán rózsapiros sonkát, poharakat és egy agyagkorsót hozott be, azt a nevezetes korsót, amely elfogja árulni, hogy hány esztendeig fog együttélni a rablóvezér a feleségével.

Sobri rákaesintott a leányra és kulesut adott át neki.

Ilka kinyitotta a kamraajtót és eltűnt mögötte.

Gindenki elnémult, még a zabáló kanászok fogainak esattogása is és kíváncsian tekintettek a kamra felé.

Az ajtó kinyílt és Ilka mögött egy gyászruhás, sápadt, megtört nő lépett ki: Marietta, Marinovszky báró özvegye.

Sobri Jóska majd fölfalta szemével a nőt és olaszul rákiáltott:

— Jöjj közelebb, szép menyasszonyom és ne félj! Ennek a söpredéknek mi vagyunk az istenei!

— Bátorság! — sugta a bárónő fülebe Ilka, mert Marietta majdnem összeroskadt az undortól és félelemtől.

A leány a bárónő elé tolt a széket és Lugano gróf leánya félajútan roskadt rá.

Tátott szájjal hallgatták a kanászok Sobri Jóska érthetetlen szavait és elismerőleg bolintgattak, hogy no lám, a Jóska nemesak erős, merész és bátor, hanem okos is, aki idegen nyelveken is beszél.

— Szemérme nem segít itt, — folytatta durva nevetéssel a bandita, — akáresak tizenkét esztendeje, a Svábhgyen sem segített! Akkor az elemek voltak segítő társaim, a vihar és vízáradat, most pedig ezek a derek fickók!

Marietta csak egy pillantással válaszolt, de ez a tekintet tele volt gyűlölettel és megvetéssel.

— Tudja-e már, miért tettem özvegy győ jeles fiacskám anyját? — beszélt tovább a haramia ördögi fintorral, — miért kell magát ma alávetnie egy ilyen neveléses ceremóniának, hogy aztán majd egy későbbi időben rendes egyházi szertartással is feleségemmé tegyem? Nem bájjai esábitának erre, őszintén mondom, mert például a fekete Ilka sokkal kívánatosabb magánál.

Elkapta a menyecske derekát és magához szoritotta Ilkát, de ez eltaszította magától és elszántan így szólt:

— De uram, az esküvője napján csak nem fog más lányt ölelgetni!

— Várj csak, te kis ördög, majd én megszéledítelek! — kiáltott rá Sobri tréfálkozva, de titkolhatóan vágyakozással, — majd ismét a reszkető bárónő felé fordult:

— Tehát folytassuk. Sándor ma törvényes örököse a vagyonnak, amelyből szivtelen apja ki akarta tagadni. Ezt tisztára a drága gyermek iránti szeretetből megakadályoztam azzal, hogy a bárót átsegítettem az örökököválságba. Most csak régi jogomat akarom érvényesíteni, amikor a világ előtt nőmmé teszem önt, holott ez már tizenkét esztendővel ezelőtt megtörtént.

— Kiméljen meg gyűlöletes beszédétől! — csdekelt Marietta. — Hogy miért is nem volt erőm házamból kikorbácsoltatni, amikor Hexner néven, mint nevelő, belépőzött oda.

— Hohó, lassan a testtel! — gonyolódott a rabló. — Hiszen én teljes mértékben elnyertem a megholdogult báró tetszését, sőt kecses hugáét is, aki elsárgult hajadoni koszoruját velem akarta felfrissíteni!

— Szemtelen, alávaló gazember!

De Sobri Jóska ügyet sem vetett erre a sértésre és nyugodtan folytatta:

— És miből gondolja, hogy a Hexner név csak álnevem? Talán kételkedik abban, hogy én lennék Sobri Jóska? Nos, szabadságában áll, hogy azt gondolja, amit akar... De elég a hiábavaló fecsegésből! Készüljön fel, mert a legszeretettebb menyasszony továbbra is éhen marad, miután már huszon-

vissza Magyarországra, mint amilyen gyorsan tért vissza Magyarországról koronázásakor Károly király.

Csak gróf Hunyady József maradt Károly mellett, hogy három év múlva is ő kísérje urát ellenséges hajón, ismeretlen tájékok felé, hogy az többet sohase lássa meg országait...

Általános érdeklődés a vasárnapi iparos nagygyűlés iránt

Vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel tartja meg az ipartestület a KEKOSZ-szal együttesen, nemkülönben a többi érdekképviseletek részvételével a már közölt iparos nagygyűlést.

Ezen nagygyűlésnek, mint már közöltük, első igen fontos tárgya a magyar ipar támogatása és a köztudatba való átvitele lesz.

Ha közönségünk teljesíti nemzeti kötelességét és vásárlásainál kerüli az idegen áruk vételét, akkor előbb-utóbb elkövetkezik az az idő, amikor nem kell inségakciót megindítani és amikor a népkonyhak fejlesztésére szükség nem lesz.

Gyáraink, iparosaink és szakképzett munkásaink készek a minden igényt kielégítő ipari cikkeket előállítani, csak legyen kinek.

A vasárnapi nagygyűlésen ezzel fog foglalkozni, mely nagygyűlésre a társadalom minden rétegének megjelenését kéri.

Az eddig érdeklődésből ítélve, a nagygyűlés egy kiemelkedő esemény lesz Debrecen gazdasági életében, melynek nyugodt és méltóságteljes lefolyása mellett kell, hogy az illetékes körök a két nagy társadalom megmozdulásából a szükséges tennivalókra kötelezettséget érez.

1859-es osztrák panamás időkről

Kossuth irataiból

Az egységes Ausztria 1849 után nem tudott megállni, dacára minden császári erőnek. Nyomta egyfelől az olasz nép szabadság vágya, másrészt az osztrákok sem bíztak az erőszakkal összetartott birodalom fennállhatóságában.

Kossuth és br. Jósika Miklós adatai nyomán azt kell megállapítani, hogy a nagymérvű lopások és sikkasztások mással nem magyarázhatók, minthogy a hivatalos körök Ausztriát elveszítettnek hitték, tehát a rablás oportunitásnak tartották. Eynatten osztrák tábornok és Bruck osztrák pénzügyminiszter állottak a tolvajbanda élén. Óriási mérvű sikkasztásokat követtek el.

202 embert fogtak le, több mint 50 katonatisztet. Volt az elfogottak között bankár, kereskedő, líferáns, de magyar egy se volt. Magának Bruck miniszternek konfója 14 millióra megyen. Légió a kisebb zsványok száma, akik a nép véres verejtékén hiztak.

A haldokló Ausztriát e bajból csakis a reá kedvező villafrancei békekötés mentette meg. Ez új erőt adott neki. Kossuth nagyszerepű hasonlattal magyarázza Ausztria helyzetét és a bajokból való kijutását:

„Az eset egy bñornokra emlé-

keztet, akinek, midñn légesódagánat miatt fuldokolva haldokolt, — palotájában minden eseléd lopott s rabolt, amihez csak hozzáférhetett. Még a házi majom is lopásra buzdult a példa által, utánozva a többi.

Hanem a véletlen néha váratlanul belekeveredik a játékba. A püspöksüveggel fején futkározó majom kacagásra ingerelte a fuldokló bñornokot, ez megmentette az életét s bajba keverte a zsvány eselédiséget.

Véletlen! A haldokló Ausztriát meg a villafrancei véletlen állította talpra s Eynatten is, Bruck is öngyilkosokká lettek. Ez utóbbinak halálát egy magyar lap szavakkal jelentette: „Bruck pénzügyminiszter meghalt.“ Azt nem merte megírni, hogy a torkát metszette el. Ilyen volt a sajtó állapota a provizoriumos idők alatt, — amely időszakot, mint a magyar alkotmány visszaállításának idejét kürtölték.

A császár, Ferenc József kérelheflenségre határozta el magát a polgári zsványok ellen, de a katonákat kimélte. A legfelsőbb jelző ez volt: „A katonai becsület nem engedi, hogy a dísznóságok a hadsereggel kapcsolatba hozassanak.“

Alkalmi vétel

Komplett 4 lámpás, Philips-rádió jutányos áron, havi részletfizetésre is eladó. Értekezni a kiadóhivatalban, Sas-u. 2.

A NAP HUMORA

Egy pesti színház két igazgatója nagyon szereti egymást, de estéről-estére összevesznek egymással az igazgatói irodában. Ilyenkor olyan hangosan ordítanak, hogy hangjuk kihallatszik a folyosókra is. Egy este bejött a színházba a két direktor és aznap egyetlen hang sem hallatszott ki az irodából. Az iroda előtt posztoló két szolga közül az egyik megkérdezte a másikat:

— Mi történt a két igazgatóval, miért nem veszekednek egymással?

Mire a másik így felel:

— Ugy látszik, hogy — haragban vannak!

Mindenki bizalommal vásárol KÖNTSEK Divatáruházában.

Pacauer Jakabot kérdezi egyik részvevő látogatója, amint előkészületeket tesz a lassu, de biztos haldokláshoz:

— Jakabkám, mondd, mi az utolsó kívánságod?

Pacauer siri hangon szól:

— Megszeretnék gyógyulni.

Háztulajdonos (a lakásnézőhöz): A házban semmi kivetni való nincs, legfeljebb az, hogy a szomszédság kissé kellemetlen.

— Hogyan?

— Észak felé egy gázgyár van, nyugat felé gyapjupörköldé, délre enyvygyár és keletre egy gumigyár.

— De ez szörnyű!

— Na, de egy előnyét mégis élvezi. Hogy mindig fogja tudni, honnan fúj a szél.

Elismerten legnagyobb választék KÖNTSEK Divatáruházában.

négyszeres a legszigorúbb diétára volt fogva!

A bandita görbe kést húzott elő övéből és hozzálátott a fatálcaán levő hus feldarabolásához. Egy jókora darabot maga fogyasztott el, míg a bárónót arra akarta kényszeríteni, hogy a többi ő egye meg.

— Ide a cigányokkal! — kiáltott föl a rabló, mintha eszébe jutott volna, hogy a muzsika fogja megadni az izét a nem mindennapi nászslakomának.

A cigányok időközben letelepedtek a ház előtti szabad térre, ahol vígan lakmároztak, de a rettegett haramiavezér szavára csapat-papot a fűvön hagytak és berontattak az ivóba.

Egy jól megtermett fiú kivált a bandából és Sobri elé lépve így szólt hozzá:

— Engedje meg, gazda ur, hogy az esküvői muzsikát magam huzzam!

Az ismerős hangra megrezzent a bárónó és izgatottan nézett a cigány arcába.

De amint felvillant szemében az öröm tüze, ugyanolyan gyorsan ki is aludt. Idegen, fekete, zsiroshaju, számára semmitmondó areát látott.

— Hát ha ügyes vagy, more, akkor megpróbálhatod, — mondotta uri tempóval, a legényt szemügyre véve Sobri. — De látod ezt a korbácsot! Ha hamis hangot esíholsz ki a hegedűből, a hátadon táncoltatom meg!

Rámutatott a sarokbavágott vastag korbácsra, de a cigány a rémület legesekélyebb jele nélkül, önérzetesen válaszolt:

— Nem félek, uram, mert biztosra veszem, hogy meg leszel elégedve velem. Igen

nagy uraknak hegedültem én már és mindenkitől csak díszéretet és pénzt kaptam. Játszottam a versényi uraságnak is, aki gazdagon megajándékozott, de nemesak ő, hanem felesége és sógornője is.

Mintha álomban hallaná Marietta e szavakat. De hiszen ez a Józsi beszéde, a Józsi hangja... azzal, hogy Versényről beszél, neki akarja tudtára adni, hogy mellette van.

De még mindig fél rátekinteni a fiúra, mert nagyon idegennek, különösnek tűnik föl előtte.

Haja fekete, az ő védencéé szőke. Józsi arca halavány, emezé pedig fekete, mint társaié.

Hogyan is kerülne ide, a Bakonyba az ifjú huszár, aki néhány hete még Buda alatt volt, a szabadsághősök táborában?

Ninésenek esodák!

De hátha vannak!

Igy rajzoltak az egymást váltogató gondolatok az asszony fejében.

Hiszen Ilka is szabaditóról beszélt.

Ő lenne az, aki a borzalmashírű haramia vezérrel és cimboráival fölvenné a harcot?

Hiszen az a biztos halált jelentené!

Kérlelő pillantást akart feléje vetni, hogy eltérítse örült szándékától, a biztos pusztulástól!

Hát átkozott lenne maga is, hogy mindenkit romlásba dönt, aki e földön kedves és drága számára? Megváltoztathatatlanul be van írva a sors könyvébe, hogy el kell pusztulnia annak, aki oldalára áll?

Mégegyszer fölemeli fejét, rápislant a cigányra, de csak hideg, idegen tekintettel találkozik.

— A versényi földesurnak is muzsikáltál? — ismétli meg Sobri metszőhangon, a bárónőre célozva. — Tehát ismered a grófnőt és hugát?

Még az érverése is megállott a fiatal nőnek, akin végigviharzott a sejtelem, hogy a cigányfiú minden külső jel ellenére, mégis csak Józsi.

Mit fog erre felelni? Jaj neki, ha csak egy szóval is elárulja magát a már gyánakvó Sobri előtt.

— Évekkel azelőtt láttam a két hölgyet, amikor a muzsikákat hallgatták, azóta se többé, — mondotta a cigány olyan nevetésgöggel, mint akinél mindennapos dolog, hogy előkelő személyekkel jöjjön össze.

Sobrit megnyugtatta a válasz és miután nagyot húzott a jövődömondásra szánt korból, intett a cigánynak, hogy kezdheti.

Lágy, dallamos muzsika töltötte be az ivót. Sirt-ritt a hegedű, úgy esörgedezett a cigány vonója alatt a hang, mint a zuhogó hegyipatak a kavicsokon.

A muzsika megerősödött, most már zúgott, — nem hegyipatak esörgött, hanem vizesés zúgott alá a szikláról, amely mindent elsodorva, tör utat és ha megakad két sziklafal között, vészthozóan örvénylik.

A betyárok néma elragadtatással hallgatták a varázshegedűből kiáradó dallamot.

A befejező rész pedig úgy hangzott, olyan tisztán, mint az ima, amelyet a gondal küzdő ember bocsát teremtője zsámo-lyához.

Tulajdonított-e jelentőséget Marietta e szivből fakadó hangoknak?

(Folytatása következik.)

HIREK

A Függetlenségi Kör
gyásza

Nagy veszteség érte a Független Polgári Pártot és a debreceni Függetlenségi Kört. Szöllösi Sándor építőiparos, a Párt és a Kör vezetésének tagja tegnap az esti órákban a belgyógyászati klinikán elhunyt. Halálát súlyos vesebaja idézte elő.

Szöllösi agilis és kiváló tagja volt Debrecen iparos társadalmának. A református egyháznak volt kedvelt vállalkozója.

Halála előtt pár nappal meglátogatta klinikai betegágyánál lapunk főszerkesztője, Hegyemegi Kiss Pál országgyűlési képviselő is. Akkor még ő is, az orvosok is reménykedtek abban, hogy felgyógyul, de tegnap este bekövetkezett a halál.

Szöllösi Sándor temetésén a Független Polgári Párt és a Függetlenségi Kör tagjai testületileg vettek részt.

Meghívó

A Függetlenségi Körben hétfőn igen fontos ügyekben elnöki és választmányi ülés lesz. Kérjük, hogy nagyobb számban eljönni sziveskedjenek.

Az Elnökség.

Vidéki előfizetőink
szives figyelmébe

A folyó hó 16-iki, keddi lapszámunkba behelyezzük az általunk kitöltött posta cheque lapot, amely a t. előfizetőnk ez évi (december hóval bezárólag) tartozását tünteti fel.

Kérjük, hogy a lapunkért járó ezen összeget postafordultával, a cheque-lap felhasználásával, címünkre elküldeni méltóztatának. Támogatásukat köszöni és kéri
A KIADÓHIVATAL.

— Izraelita istentiszteletek a Deák Ferenc utcai templomban Vajese szombatján: pénteken este három óra harminc perckor. Szombaton reggel egynegyed nyolc, délután fél tizenegy, délután egynegyed négy és este szombat kimenetele négy óra tizenöt perckor. A kápolnási utcai templomban szombaton reggel fél nyolc órakor, egyébként pedig, mint a Deák Ferenc utcai templomban. Hétköznapokon reggel mindkét templomban háromnegyed het és este három óra ötven perckor. Vasárnap d. u. a Deák Ferenc utcai templomban négy órakor ifjúsági ünnepség és istentisztelet Chanukka. Az Elnökség.

Választékban, árban

Kontsek Divatáruháza vezet.

— A fővárosi népszámlálás. Budapestről jelentik: A fővárosi népszámlálás december 27-én kezdődik. Ebből az alkalomból Budapest területét ezer kerületre osztják. A népszámlálást 1200 számláló végzi.

Lelkiismeretes kiszolgálás

KONTSEK Divatáruházában.

Műsoros est
a Függetlenségi Körben

A Függetlenségi Kör kulturális bizottsága december hó 17-én, szerdán este fél 7 órai kezdettel szórakoztató

műsoros estét

rendez.

A műsört élőképek teszik változatossá. Műsor ára 50 fillér.

— **Negyven mázsa árvaszéki iratot adtak át Magyarországnak a csehszlovák hatóságok.** A magyar kormány sikertelen megállapodást kötött a csehszlovák kormánnyal bizonyos árvaszéki iratok átadását illetően. A tíz év óta húzódó tárgyalás után a helygymintérium utasítására az iratok átadása illetve átvétele most fejeződött be, amikor Abauj vármegye irattárosa a magyar kormány képviselőinek jelenlétében negyven mázsa árvaszéki iratot vett át a csehszlovák állam képviselőitől. Az értékek átadására és megosztására a tavasszal kerül csak a sor, amikor körülbelül egymillió csen koronát kap majd vissza Abauj vármegye.

— **Hajós Alfrédet kormányfőtanácsossá nevezték ki.** Buda-pestről jelentik: A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Hajós Alfréd műépítésznek a magyar uszósport fejlesztése terén kifejtett munkássága elismeréseképpen a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

— **Adományok Hegyemegi Kiss Pálné ebédterelési akciójára:** Barna László dr. és neje 41 pengő 20 fillért gyűjtöttek és a Hercules fatelep 5 mázsa fát adott.

— **Harc a nátha ellen.** Az egyesült államok orvosszövetsége elhatározta, hogy erélyes harcot indít a nátha ellen. A nagy Hopkins kórháznak Billi nőreban a kormány

Kelfel reggel -- do'gozz napközben és

ne gondoldj a gonddal,

hiszen este öröm vár rád az Urániában:

a
LEGSZEBB
TANGO

főszerepeit két kedvenced:

Willy Forst és
Oscar Karlweiss

(a Zwei Herzen testvérpárja) játsza.

Még egy meglepetés!

Mától kezdve a háromnegyed 5 óras előadásokon mérsékelte helyarak, 30 fillértől 1 pengőig.

URÁNIA!!

RÁDIÓ

BUDAPESTI MŰSOR

— SZOMBAT. —

9.15 : Hangverseny.
9.30 : Hírek.
9.45 : Hangversenyfolytatása.
11.10 : Nemzetközi vízjelzőszolgálat, vizállásjelentés.
12.00 : Dél harangszó, időjárásjelentés.
12.05 : A rádió házikvartettjének hangversenye.
12.25 : Hírek.
12.35 : Hangverseny folytatása.
1.00 : Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés.
2.30 : Hírek, élelmiszerárak.
3.00 : Piaci árak, árfolyamhírek
4.10 : Vécseyné felolvasása.
4.45 : Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés, hírek.
5.00 : Versek.
5.30 : A Fejes szalonzenekar hangversenye.
6.30 : Fábrián Ernő felolvasása.
6.45 : Mit üzen a rádió?
7.30 : Népszínmű előadás a Studióból. „Fehő Klári”.
8.30 : A m. kir. I. honvédyalozsred fuvós zenekarának hangversenye. E hangverseny szünetjében pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Rácz Béla és cigányzenekarának hangversenye.

200000 dollárt adott ere a célra. A legtöbb amerikai iskolában nátha ellenes clubot alakítottak. A tagoknak előírás szerint kell ápolni magukat, főszabály: mindig nyitott ablak mellett aludni. A baltiúri laboratóriumban különféle módszereket próbálnak ki. Egyes betegeket ultraviolet sugarakkal, másokat oltással vagy hideg vízzel kezelnek. Megállapították, hogy akik nyitott ablaknál aludtak 5, a többiek csak 10 nap alatt gyógyultak.

— **A debreceni nyomdászok gyásza.** Nagy veszteség érte a debreceni nyomdásztársadalmat, melynek egyik fiatal, de végtelenül agilis és becsült tagja, Sarkady József gépszedő folyó hó 10-én életének 26 ik évében meghalt. Temeése ma délután 3 órakor lesz a Szent Anna utcai temető kápolnájából. Az elhunyt hozzátartozói iránt nagy a részvét városszerte.

— **Incze Sándor és Chrysler Alice eljegyzése.** Az amerikai automobil-király leánya Chrysler Alice és Incze Sándor a „Szinhazi Élet” szerkesztője eljegyezték egymást. Chrysler és családja a múlt évben Budapesten tartózkodtak és itt ismerkedtek meg Inczevel, aki pár hónapja Amerikában tartózkodik. E hírét Molnár Ferenc is megértesítette Berlinből.

— **Orvosi hír.** Dr. Fazekas Sándor egyetemi magantanár szemorvos rendel délután 9—11-ig és délután 3—5-ig Piac utca 3 szám alatt. Telefon: 146.

Gyönyörű ékszeres, órák.

ezüsttárgyak

soha nem létezett
olcsón

SÁNDOR

ékszerésznél

